

Žďárský srpen před 45 lety

(Dokončení ze str. 18)

Do redakce také volala jedna telefonistka, že je Polka, a v té armádě, co jede na Žďár, má 17letého bratra. „Chtěla ve vysílání říci bratrovi a všem dalším Polákům, že se tu nic neděje a že je nám to velice líto. Tento její vzkaz v polštině jsme odvysílali,“ vzpomínají Holoubkovi.

Hladoví Poláci

Když se polské tanky objevily ve Žďáře, lidé se báli. Reportér odvážně vyhledal polského velitele s prosbou, aby mu na mikrofon řekl, proč přijeli. „Odpověděl, že dostali zprávu o kontrarevoluci, kterou mají rozkaz paralyzovat. Když velitel viděl, že nic takového se tu neděje, dal hned hlášení do Polska,“ vzpomíná Luboš.

Polský náčelník si vyžádal kancelář s telefonem uprostřed města. Dostal k dispozici vrátnici v sokolovně, vojsko

snazili být soudržní, od lékařů až po pekaře. Ani nyní po letech nevíme, komu poděkovat. I když měli doma děti a úzkost z budoucna, přece se rozdělili,“ váží si manželé Holoubkovi.

„Pomýlený“ předseda ONV

Redaktor dostal zprávu, že do budovy se vrátil tehdejší předseda ONV, který byl předtím na známém zasedání ústředních a krajských potentátů v Praze Vysočanech. „Ihned jsem jej vyhledal a posílal o nejnovější zprávy pro posluchače. Nejdříve nechtěl, ale nakonec jsem jej přemluvil a po pravdě mi řekl všechny informace, nejen co projednávali v Praze, ale i k těm souvisejícím důsledkům,“ říká reportér.

Právě tento odvysílaný rozhovor byl pro něho později největším kamenem úrazu. „Shledali to jako nejhorší mé po-

ATMOSFÉRA strachu před 45 lety na žďárském náměstí, kdy polská armáda přijela potlačit kontrarevoluci. Foto: archiv NŽR

otáhlo na Polničku. A na důkaz toho, že nechce útočit, obrátilo lafety děl do lesa.

Polský velitel pak lidem do rozhlasu řekl, že nebude podnikat žádný útok a prosil je, ať k vojákům nechodí a nehází na ně kameny. Také ať ze zdi v horní části náměstí odstraní nápis „Pryč s polskými okupanty“. Že nepřijeli okupovat, ale mysleli si, že jedou na pomoc.

Ostatní vojska Žďár minula, přes náš okres projížděli Rusové na Prahu. Nad Žďárem hučela vojenská letadla.

„Ti polští vojáci neměli s sebou žádné větší zásoby. Čekali, že je naši občané budou vítat jako v pětačtyřicátém květinami, jídlem a objetím. V tu chvíli by ale lidé po nich s chutí házeli kameny,“ líčí paní Irena.

Těmhle klukům v uniformách prý bylo od 17 do 19 let, několik dní hladověli, a tak začali žebrať po vesnicích. Marně ale klepali na dveře, nikdo jim neotevřel. „Nakonec se v zoufalství svlékli do trenek, načež mámy zjistily, že to jsou obyčejní kluci, kteří mají hlad,“ vzpomíná reportérka.

Vraceli ruská vyznamenání

„Přicházeli k nám do redakce i lidé, že se rozhodli vrátit svá ruská vyznamenání jako protest proti tomu, co se tu děje,“ vybavuje si Luboš Holoubek.

Čeští občané podepisovali prohlášení proti obsazení republiky. Na náměstí a u krámů stály stolky s podpisovými archy, lidé si na klopky připínali trikolory. „Nepopírám, všichni jsme měli strach, co s námi bude,“ přiznává redaktor. Mezi tím postupující vojska vyřadila jihlavský vysílač a žďárská rozhlasová stanice zůstala úplně sama. „Přejímali jsme jedno vysílání za druhým z celé republiky,“ líčí paní Irena.

Rozhlasákům začali lidé pomáhat. Někdo donesl hrnek mléka, jiný chleba. „Dokonce nám poslal jídlo až kuchař z hotelu Mánes. Všichni ti obyčejní lidé se

vinění, že jsem neměl po předsedovi ONV požadovat, aby o takových věcech hovořil do rozhlasu,“ vypovídá reportér.

Žďárské studio vysílalo v tahu přes 10 dní. Když se pak poměry zklidnily, Holoubkovi dostali na hodinu výpověď pro nespolehlivost.

„A pan předseda udělal to, co desítky funkcionářů. Později se v rozhlase četlo jeho oficiální prohlášení, že ve svém konání byl tehdy pomýlený,“ konstatuje redaktor.

Provinělé Holoubkovy se bál kdokoli zaměstnat. Luboš se psychicky zhroutil a jeho oční vada si vyžádala dlouhodobou léčbu. Nakonec Irena sehnala práci podřadné uklízečky. Luboš po návratu revidoval nářadí v podniku Jukov.

„To byly opravdu krušné měsíce. Z trestu jsme dostávali jen podřadná zaměstnání, kde byly ty nejnižší mzdy. V důsledku máme nyní opravdu jen základní důchod a nic nám nepomůže. Jako by to bylo prokleté,“ konstatují manželé, kteří se již opakovaně odvolávali.

Lidská solidárnost

Nejsilnějším zážitkem Holoubkových ze srpna 1968 je to, že lidé jejich vysílání během těch 14 dní srpnových událostí pravidelně sledovali a přímo přes rozhlas si nabízeli pomoc. „To bylo úžasné, jak se v těžkých chvílích podařilo lidem stmelit. Za běžných okolností by takové pohutky nepocítovali,“ shodují se. Morální i věcná podpora byla tehdy hrozně důležitá, protože národ byl okupací zcela ochromen.

„Možná by si lidé, kteří se před 45 lety ve Žďáře účastnili srpnových událostí a nám v redakci různě pomáhali, rádi poslechli naše archivní nahrávky. Máme asi půlhodinový výsek z našeho vysílání dne 21. srpna 1968,“ nabízí paní Irena. Jak dodává, po tolika letech si již Holoubkovi nejsou schopni vybavit všechny lidi, kteří jim v rozhlase pomáhali a přispívali do vysílání.

Lenka Kopčáková

Otvírá Moučkův dům

Otevírá nová expozice Regionálního muzea města Žďáru nad Sázavou, zaměřená na historii mikroregionu. Najdeme ji v opravené budově Moučkova domu naproti faře u kostela sv. Prokopa.

Slavnostní vernisáž s prohlídkou výsledků rekonstrukce historického objektu se uskuteční v rámci festivalu Slavnosti jeřabin ve čtvrtek 22. srpna 2013 od 17 hodin.

Moučkův dům byl upraven v rámci projektu „Rozšíření Regionálního muzea města Žďáru nad Sázavou“, který finančně podpořil Evropský fond pro regionální rozvoj prostřednictvím Regionálního operačního programu Jihovýchod.

Těšit se můžeme např. na měštanský salón, napodobující interiér z domu bohatého žďárského měšťana z přelomu 19. a 20. století. Na významné žďárské rodáky a obyvatele města zase upozorní klavír a nábytek hudebního skladatele

Františka Drdly či portréty od Antona Johanna Ferenze.

Pro malé i velké návštěvníky je připravena prezentace o historii a zajímavostech města i jeho okolí na dotykových obrazovkách. Jak vysvětlují historici muzea a autoři zdejších expozic, prostřednictvím dotykových obrazovek se také můžeme seznámit se souborem dobových fotografií a dozvědět se, která tato místa ve městě ještě můžeme navštívit a která už nenávratně zmizela. Mimo to nalezneme i řadu inspirací pro výlety do okolí.

Historické snímky, promítané na zeď, umožní návštěvníkům vyfotografovat se na pozadí náměstí z počátku 20. století, s dnes již zbořeným Špalíčkem, nebo třeba v zaniklé Kovářově ulici. V budově se kromě expozice nachází i přednáškový sál s vybavením, depozitáře, kancelář a kompletní sociální zařízení. -lko-

Horácký džbánek 2013

Koncem příštího týdne, ve dnech 9. a 10. 8. 2013, rozezní 1. nádvoří zámku Kinských již 31. ročník folkového festivalu Horácký džbánek.

Krátkou pozvánku dnes přinášíme s Marcelou Lorencovou, ředitelkou příspěvkové organizace města Kultura Žďár n. S.

„Páteční program zahájí v 17 hodin zpěvačka folkové hudby Pavlína Jiřová, dále uslyšíme populární plzeňskou bluegrassovou skupinu COP a skupinu NEVE,“ říká.

Vedle dvojice bývalých hudebních partnerů Zuzany Navarové Františka Raby a Mária Biháryho prý uslyšíme ne méně známého muzikanta, kytaristu Norbiho Kováče (Trio Ivan Hlas, Michal Prokop). „Závěr pátečního večera bude patřit Ivanu Mládkovi a jeho Banjo Bandu,“ informuje pořadatelka.

Sobotní odpoledne zahájí ve 14 hodin skupina Spirituál Kvintet. Tu vystřídá folckrocková písničkářka Lucie Redlová s kapelou Garde, Tomáš Kočko & Orchester, Mňága a Žďorp - česká hudební skupina zastupující žánr alternativní rock a česká reggae legenda - skupina Švihadlo s jamajským zpěvákem Vincentem Richardsem.

Sobotní večer pak zakončí legenda folk, country a bluegrassové scény - držitelé ceny Anděl 2011 v kategorii folk a country - skupina Druhá tráva a Robert Křestan.

„Společně s nimi vystoupí vzácný host ze zámoří, Charlie McCoy ze Západní Virgi-

nie,“ uvádí ředitelka. Máme se na co těšit, protože v současnosti je McCoy asi nejlepším a nejnámějším hráčem na foukací harmoniku v USA. S Druhou trávou natočil McCoy živé album a hostoval na jejím posledním albu. On sám vydal alb více než dvacet, a na mnohých také hostoval.

Atmosféru Džbánku tradičně doplní stánky s různorodými specialitami, k návštěvě budou zvát i umělecká řemesla, workshopy a dílny.

„Žďárští skauti se jako v minulých letech opět postarají o malé návštěvníky, aby se jejich rodiče mohli bez starostí oddávat hudebnímu odpolední,“ dodává Marcela Lorencová. -lko-

Krátke

■ Tradiční prázdninový trh se koná ve čt 15. 8. 2013 od 8 do 18 hod. na náměstí Republiky. Kromě tradičního sortimentu budou zastoupeny i ukázkové řemesla.

■ Věž kostela sv. Prokopa bude letos naposled otevřena v so 31. 8. 2013 od 9 do 20 hodin. K vidění jsou i snímky města, pořízené před 60 a více lety.

■ V údolí Hanessova mlýna u Štoků se koná již 10. Trampský širák. Pá 23. a so 24. 8. 2013

■ Horácké muzeum v Novém Městě n. M. zve na novou expozici „Strašidelné podzemí,“ inspirovanou místními pověstmi. -lko-

Poslední soutěž o vstupenky

V Muzeu knihy je k vidění úspěšná výstava s názvem Staré pověsti české.

Národní muzeum a město Žďár nad Sázavou připravily na letní období tři soutěže. Vítěz získá dvě volné vstupenky, které budou připraveny ve žďárském Muzeu knihy (kontakt: 566 625 370, muzeumknihyzdar@seznam.cz).

Správné odpovědi z července:

1. Kazi vynikala nad svými sestrami znalostí: **b) bylin a léčení** 2. Lstivá Šárka opila Ctirada a jeho družinu: **c) medovinou** 3. Horymíra odsoudil k smrti: **a) Křesomysl**

Dvě vstupenky na Staré pověsti české vyhrává **Zdenka Laštovičková**.

Soutěžní otázky na srpen:

1. Kníže Lučanů se jmenoval:

- Vlastimil
- Vlastislav
- Vlastibor

2. Bojovník Straba byl

- Němec
- Čech
- Lučan

3. Po knížeti Mnatovi panoval

- Vnislav
- Vojen
- Křesomysl

Správné odpovědi zasílejte do 25. 8. 2013 na adresu redakce: Noviny žďárské radnice, Horní 28, Žďár n. S., nebo emailem: nzh.redakce@centrum.cz. -red-